

Parlamentul
Republicii Moldova

AC nr. 221

9 martie 2021

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroului Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea *articolului 15 din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern.*

Anexă:

1. Proiectul de lege;
2. Nota informativă.

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	58
"09"	03 2021
Ora	

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova

A. Cănoiu
V. Cebeș
V. Cebeșari

LEGE

pentru modificarea articolului 15 din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I – Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial Nr. 252 art. 412 din 19.07.2017), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

- **Articolul 15** La aliniatul (2), lit. d) se abrogă.

Art. II. Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea articolului 15 din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Prezentul proiect de lege a fost elaborat de către grupul de deputați Pro Moldova din Parlamentul Republicii Moldova.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
Prezentul proiect de lege are drept scop excluderea interdicției statuată la art. 15 alin. (2) lit. d) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, care prevede că Guvernul al cărui mandat a încetat nu este în drept să încheie tratate internaționale care implică angajamente financiare pentru Republica Moldova. În aceste circumstanțe legale, Guvernul demisionar nu dispune de instrumente pentru o bună gestionare a crizei din țară. În același timp, art. 15 alin. (1) statuează că „Guvernul al cărui mandat a încetat îndeplinește numai atribuții de administrare a treburilor publice”.   Dat fiind faptul că nici textul articolului 103 alin. (2) din Constituție, nici Legea nr. 136/2017, nu definesc conceptul de „administrare a treburilor publice”, și nici nu întrevăd eventualitatea unor crize politice, iar criza pandemică și socio-economică este una de amploare, apare necesitatea de a înțelege că intervine excepția în care Guvernul ar trebui să aibă competențe suficiente pentru a face față situațiilor de criză (§ 43 HCC nr. 7/2021). Or, principiul necesității, se bazează pe faptul că lipsa legitimității politice nu trebuie să împiedice un Guvern al cărui mandat a încetat să adopte măsuri urgente și necesare pentru societate. De altfel, în cazul neadoptării măsurilor în discuție, interesul public și interesele particularilor pot fi periclitate, uneori cu efecte negative pentru exercițiul drepturilor fundamentale (§ 48 HCC nr. 7/2021).   Criza pandemică a provocat o criză globală de sănătate, generând și o criză socio-economică, inclusiv în Republica Moldova. Au scăzut consumul intern și cel extern, s-au redus substanțial investițiile. Astfel, Guvernului i-a revenit misiunea de a gestiona o criză economică fără precedent, amplificată de secetă și instabilitate politică.   Dat fiind că, Republica Moldova a intrat în noul an cu un guvern în demisie, aceasta a generat și stoparea procesului de negocieri cu partenerii externi.

În luna iulie 2020, reprezentanții Fondului Monetar Internațional (FMI) au agreeat, cu autoritățile responsabile cu implementarea politicii economice din Republica Moldova, detaliile pentru un nou acord pe trei ani: program de reforme și o finanțare de 558 milioane USD.

În cadrul acestui acord de finanțare internațională, Republica Moldova ar fi implementat reforme în domeniile de guvernare fiscală, socială, economică, supravegherea sectorului financiar nebancaar, reglementarea pieței, contracararea corupției și sectorul justiției.

Încheierea unui acord nou cu FMI în această perioadă dominată de incidența pandemiei, de către Guvernul Republicii Moldova este limitată de prevederile art. 15 al Legii nr. 136/2017 cu privire la Guvern. Potrivit prevederilor art. 15 alin. (2) lit. d) din legea precitată „Guvernul al cărui mandat a încetat nu este în drept: [...] să încheie tratate internaționale care implică angajamente financiare pentru Republica Moldova”.

Pornind de la faptul că, limitarea acestei competențe a guvernului al cărui mandat a încetat ar reprezenta lipsă de ofertă a unui instrument relevant pentru susținerea întregii economii a Republicii Moldova, se propune abrogarea acestei interdicții.

Relevant, în susținerea acestei inițiative legislative este și existența Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind implementarea programului de asistență tehnică și financiară în baza unui ajutor financiar nerambursabil în valoare de 100 de milioane de euro acordat de România Republicii Moldova, care a fost semnat la București, la 27 aprilie 2010. Cel de-al șaselea protocol adițional extinde perioada Acordului, în baza căruia România va implementa proiecte care să contribuie la dezvoltarea domeniilor infrastructurii, educației, situațiilor de urgență, protecției mediului, schimbărilor climatice, sănătății, culturii, aprovizionării cu apă, sanitației, apărării naționale și sectorului energetic din Republica Moldova.

Din lipsa unei susțineri legale (imposibilitatea Guvernului al cărui mandat a încetat de a încheia tratate internaționale care implică angajamente financiare), Republica Moldova riscă să piardă 60 de milioane de euro din asistența financiară nerambursabilă în valoare de 100 milioane de euro acordată de România prin acordul precitat. Iar, Protocolul șase, care este un act adițional la acordul de grant de 100 de milioane și care își propune să prelungească proiectele care sunt în curs de implementare cu încă un an pentru a nu pierde banii deja alocați, expiră în luna aprilie a anului curent. Astfel, dacă nu va fi prelungită valabilitatea Acordului, prin semnarea

și ratificarea a unui protocol adițional, Republica Moldova va pierde cele 60 de milioane de euro neaccesate.

Acest aspect este fundamental pentru procesele de relansare și dezvoltare economică a țării, pentru consolidarea stabilității și dinamicii macro-financiare.

Evoluțiile recente ale indicatorilor macro-financiarilor exprimă faptul că Republica Moldova a atins punctul critic al crizei induse de incidența pandemiei în al doilea trimestru al anului 2020.

Potrivit art. 96 alin. (1) și art. 103 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova „Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice. Guvernul, în cazul exprimării votului de neîncredere de către Parlament, al demisiei Prim-ministrului, îndeplinește numai funcțiile de administrare a treburilor publice, până la depunerea jurământului de către membrii noului Guvern”.

Chiar dacă pornim de la aceste prevederi, propunerea autorilor proiectului de lege este susținută de către dispozițiile Hotărârii nr. 7/2013 a Curții Constituționale, precum și de către prevederile Convenției de la Viena din 1969 cu privire la dreptul tratatelor [art.46], dispozițiile art. 11 din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, prin care a fost recunoscută constituțională competența Guvernului demisionar vizând semnarea acordurilor internaționale, atunci când semnarea acestora este necesară pentru executarea legilor adoptate de Parlamentul Republicii Moldova și/sau acestea sunt necesare pentru asigurarea securității interne și externe a statului, menținerea stării de legalitate, a stabilității sociale, economice, financiare, politice și pentru evitarea efectelor fenomenelor naturale și ale factorilor imprevizibili care prezintă pericol public, aceasta fiind cuprinsă în art. 7¹ alin. (2) pct. 4) din Legea cu privire la Guvern, în redacția Legii nr. 107 din 3 mai 2013.

Întru susținerea constituționalității competenței menționate a Guvernului în demisie, Curtea a subliniat că termenul de „politică externă” este tratat de Curte ca totalitatea obiectivelor și a acțiunilor pe care și le asuma un stat pe planul relațiilor internaționale, precum și totalitatea metodelor și a mijloacelor prin care statul acționează pentru realizarea obiectivelor asumate. În domeniul politicii externe, Guvernul poartă tratative ia parte la negocieri, acordă împuterniciri pentru inițierea negocierilor, semnarea tratatelor, încheie tratate internaționale, asigura îndeplinirea lor.

La fel, Curtea observă că din definiția constituțională a sferei de competență a Guvernului al cărui mandat a încetat, și anume a textului „îndeplinește numai

funcțiile de administrare a treburilor publice” de la articolul 103 alin. (2) din Constituție, nu rezultă nicio limitare referitoare la natura măsurilor care pot fi adoptate de către acest Guvern, interpretarea teleologică a acestei definiții presupune că acest Guvern poate să se conducă de criteriul necesității, adică să adopte doar acele măsuri care urmăresc să soluționeze trei categorii de probleme, și anume: (1) treburile cotidiene care îi permit statului să funcționeze; (2) treburile în curs, care au fost inițiate de Guvernul cu puteri depline și care trebuie finalizate, și (3) treburile urgente, care trebuie soluționate în mod imperativ pentru a evita pericole foarte grave pentru stat și cetățeni, pentru viața economică și socială (a se vedea HCC nr. 7 din 18 mai 2013, § 113).

Mai mult decât, potrivit art. 11 din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, un rol important îl are Parlamentul Republicii Moldova, care decide asupra ratificării, acceptării, aprobării sau aderării la, *inter alia* și tratatele care implică un angajament financiar.

Evaluând aspectele descrise mai sus, prin prisma corelației acestora cu dreptul internațional, în particular, cu prevederile Convenției de la Viena din 1969 cu privire la dreptul tratatelor, acest proiect de lege urmărește finalitatea de a identifica instrumentul care ar reprezenta soluția asumării de către un Guvern demisionar a competenței care ar relansa și dezvolta capacitatea de asigurare a cetățenilor cu vaccinuri, ar mișca economia țării, ar consolida stabilitatea macro-financiară, asigurând și garantând, în același timp, respectarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor Republicii Moldova.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu-și propune armonizarea legislației naționale la cea a Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prezenta inițiativă legislativă vine să consolideze cadrul normativ existent prin modificarea articolului 15 din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, și anume prin abrogarea lit. d) la alineatul 2, la articolul 15, care prevede că: „Guvernul al cărui mandat a încetat nu este în drept: [...] să încheie tratate internaționale care implică angajamente financiare pentru Republica Moldova”.

5. Fundamentarea economico-financiară

Proiectul dat nu implică alocații suplimentare din partea Guvernului.

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova

A. Candu
Ch. Verdez
V. Cebotari

